

Dvě zásadní novinky v soutěžním právu

Dentons aktuálně

Srpen 2023

Grow | Protect | Operate | Finance

Novela zákona o ochraně hospodářské soutěže

Dne 14. července byla ve sbírce zákonů publikována novela zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže („ZOHS“) účinná od 29. července. Novela zejm. provádí transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1, tzv. ECN+ směrnice, a zároveň doplňuje ZOHS o praktické zkušenosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže („Úřad“).

Novela přináší zejm. následující změny:

- **Legislativní zakotvení institutu utajení identity podatele podnětu**, jehož identitu bude možné na žádost skrýt, budou-li ohroženy jeho oprávněné zájmy. Úřad tak bude v případě uplatnění tohoto institutu povinen provést opatření, aby soutěžitel, na jehož jednání podnět směřuje, nemohl identitu podatele zjistit. V praxi může být tento institut praktický například pro distributory stěžující si na vynucování maloobchodních cen velkoobchodníkem nebo výrobcem (tzv. RPM), kteří se často nachází v pozici závislosti a mohou se obávat odvetných opatření ze strany daného soutěžitele.
- Pro účely **místního šetření** již nebude nutné identifikovat veškeré prostory, ve kterých má být místní šetření provedeno. Nově postačí pouhá identifikace samotného soutěžitele. Díky novele tak bude pozice Úřadu v rámci soudního přezkumu pevnější a obrana podniků proti místním šetřením o to náročnější.
- Úřadu novela také umožní užít jako důkaz **záznamy a údaje telekomunikačního provozu** pořízené v trestním řízení. To může mít zásadní význam. Úřad se často nachází v důkazní nouzi a použití legálně získaných odposlechů může Úřadu napomoci rozkrýt řadu utajovaných kartelových dohod. Bude však záležet, jak často k použití odposlechů bude v praxi docházet. Spíše se se bude jednat o ojedinělé případy, kdy orgány činné v trestním řízení usoudí, že soutěžní Úřad bude vhodnějším orgánem pro vyšetřování předmětných protiprávních jednání. Rovněž bude velmi záležet na ochotě orgánů činných v trestním řízení tyto údaje Úřadu poskytnout. Současně lze očekávat, že jakékoli předání odposlechů soutěžnímu Úřadu bude předmětem soudního přezkumu a bude na soudech, aby vyhodnotili, zda předávání a užití odposlechů soutěžním Úřadem

obstojí ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Jde o kontroverzní ustanovení, protože praxe orgánů činných v trestním řízení trpí nevyjasněnými otázkami možnosti odposlechu komunikace mezi obviněnými (podezřelými) osobami a jejich advokáty (obhájci).

- Zpřesnění úpravy tzv. **narovnání**. Nově bude na uvážení Úřadu, zda sníží výslednou výši pokuty v rámci procedury narovnání o 10 % - 20 %. Dosud platilo pravidlo, že pokud jsou splněny podmínky pro narovnání, Úřad snížil výslednou výši pokuty vždy o 20 %. Vedle toho bude moci Úřad nově v rámci narovnání uložit zákaz plnění veřejných zakázek až na jeden rok.
- **Žádost o leniency/ shovívavost** může podat účastník jakékoli utajované dohody, jejímž cílem je narušení soutěže. Dříve tak mohl učinit pouze účastník tzv. horizontální dohody, tj. dohody mezi konkurenty. Nově tedy například může žádost o leniency podat smluvní strana vertikální smlouvy (např. distribuční dohody), jež obsahuje některé zakázané ujednání, například zakázané ujednání o určení koncových prodejních cen tzv. (RPM). Odhalit celý rozsah vertikální dohody je totiž pro Úřad často velice obtížné. Cílem této úpravy je tak motivovat soutěžitele k doznání se k účasti na vertikální dohodě, o které soutěžní Úřad nebyl informován, resp. nemohl její existenci prokázat. Z veřejných vyjádření zástupců Úřadu a textu novely lze usuzovat, že Úřad bude mnohem pečlivěji vážit, zda vyhoví žádostem o leniency či narovnání. Úřad nebude poskytovat automatickou garanci snížení pokuty v situaci, kdy podniky projeví sebemenší snahu spolupracovat na odhalení kartelových či jiných protisoutěžních dohod. Mělo by se tak jednat spíše o výjimečné postup.

Úřad současně s novelou připravuje aktualizaci několika doprovodných guidelines (nezávazných praktických usměrnění), které by měly mimo jiné blíže stanovit parametry pro správné uvážení ve vybraných situacích a korigovat tak míru diskrece v rozhodování o příslušných sankcích. Nové guidelines upravují zejm., jakým způsobem bude Úřad postupovat a jak bude hodnotit žádosti o leniency a narovnání a jakým způsobem bude využívat institut tzv. soutěžní advokacie k řešení šetřených případů.

Co z toho pro podniky vyplývá?

Veškeré novelou představené změny je nutné reflektovat v compliance programech soutěžitelů, které zaměstnancům pomohou rozpoznat jednání překračující meze soutěžního práva, jak postupovat v případech, kdy takové jednání odhalí a zároveň zaměstnance připraví na případy překvapivých šetření Úřadu. Funkční compliance programy mají svůj význam jednak proto, že k nim Úřad přihlíží při ukládání pokuty a může ji snížit až o 15 % a jednak proto, že Úřad tvrdě sankcionuje jakékoliv obstrukce při místním šetření, kterých se neproškolení zaměstnanci mohou dopustit. Nedávný trend ukazuje, že Úřad se za tyto obstrukce rozhodl ukládat pokuty v maximální možné výši až 1 % z ročního obrátu podniku, resp. skupiny, do které šetřený podnik patří.

Začátek použitelnosti nařízení o zahraničních subvencích

Ode dne 12. července 2023 lze aplikovat první část nařízení Evropského parlamentu a Rady 2022/2560 o zahraničních subvencích narušujících vnitřní trh („**FSR**“). Evropská komise nyní může z úřední moci provádět přezkum zahraničních subvencí, bude-li mít podezření, že subvence narušuje vnitřní trh. Výsledkem přezkumu mohou být strukturální či behaviorální opatření či navržené závazků, které obavy z narušení trhu odstraní.

Právní úprava státních subvencí (veřejná podpora – State aid) doposud regulovala pouze subvence poskytované členskými státy EU. Pomocí nového nařízení má tedy dojít k narovnání podmínek pro podniky s dotacemi od členských států a pro podniky s dotacemi od států mimo EU.

Význam pojmu subvence, resp. finančního příspěvku od třetího státu, se v kontextu FSR shoduje s veřejnou podporou. Subvencí od třetích států se tedy rozumí jakákoliv výhoda poskytnutá podniku vykonávajícímu hospodářskou činnost na vnitřním trhu ze strany třetího státu, ať přímo či nepřímo, která je právně nebo fakticky omezena na jeden nebo více podniků nebo na konkrétní odvětví – tj. subvence s určitým prvkem selektivity. V praxi tak může subvence nabývat formy např. úlev na daních, grantů, úvěrů a záruk či dodávek zboží a služeb za netržních podmínek. Pojem třetího státu je podobně jako v regulaci veřejné podpory pojat extenzivně a zahrnuje

jakékoliv entity od vlády, přes obce až po soukromé společnosti, jejichž činnost je přičitatelná třetímu státu (například akciové společnosti pod kontrolou státu).

Co se týče časového hlediska, Evropská komise může zkoumat subvence obdržené podnikem za posledních 10 let. Za tímto účelem může Komise od podniků požadovat informace či dokonce provádět místní šetření, a to i na území třetích států, které k tomu udělí souhlas.

Samotná existence zahraniční subvence však není problematická, Komise proto bude následně zkoumat, zda subvence narušuje vnitřní trh. To lze předpokládat, jde-li o subvence, bez kterých by byl daný podnik nucen ukončit svoji činnost, které přímo usnadňují spojení podniků nebo import, anebo mají formu neomezených záruk. Takové typy subvencí totiž mají potenciál narušit soutěž na vnitřním trhu.

Dospěje-li Komise k závěru, že šetřený podnik obdržel subvenci, která narušuje vnitřní trh, uloží nápravná opatření nebo přijme závazky ze strany dotčených podniků. Ty mohou být strukturální (např. zrušení akvizice, divestice aktiv nebo snížení kapacity či přítomnosti na trhu) nebo behaviorální (např. zajištění přístupu k infrastruktuře nebo licenci za férových a rovných podmínek, zveřejnění výsledků výzkumu a vývoje, vrácení zahraniční dotace s úroky nebo úprava struktury řízení).

Dne 12. října nabydou účinnosti ustanovení FSR, která podnikům ukládají aktivní povinnost notifikovat u Evropské komise spojení (akvizice) a účast v tendrech, jsou-li překročeny prahové hodnoty pro výši subvence, obratu podniku nebo hodnoty zakázky. Pro více informací viz náš článek z 15. února 2023 dostupný [zde](#).

Pokud budete mít jakékoliv dotazy, neváhejte nás kontaktovat.

Klíčové kontakty

Adam Přerovský

Seniorní advokát, Praha

T +420 236 082 241

adam.prerovsky@dentons.com

[LinkedIn profil](#)

Tomáš Pavelka

Advokát, Praha/Bratislava

T +420 236 082 222

tomas.pavelka@dentons.com

[LinkedIn profil](#)

O DENTONS

Dentons je největší globální právní firma světa, která prostřednictvím 21 000 špičkových odborníků působících ve více než 200 lokalitách ve více než 80 zemích klientům pomáhá rozvíjet, chránit, provozovat a financovat jejich podnikání. Polycentrický přístup, orientace na hodnoty a smysluplné cíle, aktivní uplatňování principů inkluze, diverzity, rovnosti a ESG nám umožňují měnit status quo v oboru s cílem prosazovat zájmy klientů.

dentons.com